FONDITA en 1908. TRIA SERIO
30a JARO — N° 209. Jun. 1962

REVUE FRANÇAISE D'ESPERANTO

FRANCA ESPERANTISTO

U.E.F., 34, rue de Chabrol, Paris X^e — Métro : Gare de l'Est ou Poissonnière — Téléphone : PRO. 55.03

EL LA NOTLIBRO DE SEPDEKJARULO

La aserto, ke la plej mirinda miraklo de la VIVO sur la Tero estas la HOMO mem, estas tute prava, sed... sed la fatala tragedio prezentas sin, ke tiu ĉi « miraklo » ne komprenas, eĉ ne povas kompreni sin en la nuna fazo de la evoluo. En tiu « NE-AU MISKOMPRENO » ĝermas la senresponda « kial ? » pri la celo de la VIVO kaj el tiu fontas ankaŭ la neelĉerpebla energio, nutranta la ambicion « trovi sin » kaj el tiu radias sugesto, ke ni, kiuj nun sufere baraktas en sanga periodo, estas prauloj de novaj generacioj pli perfektaj. Kvazaŭ subkonscie konjekto vibras en ni, ke la ĉiopova KREANTA VIVO gravedigis la uteron de la TERO kaj la HOMARO baldaŭ estos transpaŝinta la sojlon de NOVA EVOLUFAZO, en kiu aperos generacio, metanta sin mem, la HOMON sur la altaron por vivi kaj servi ne al efemera gloro de kontinento, mond-imperio, raso, religio, sed nur al la HOMO, dividita kaj trovebla en la miliardoj da hometoj... Jen narkota penso por ne malesperi pri la stulta senceleco de la ekzistado, dum kiu ni ĉiam forgesas esti-indaj prauloj.

***

Kiom da homoj, tiom da religioj. Tiu politeismo de individukreitaj dioj kune formas tian imagitan estaĵon, kiu kun siaj fizikaj, psikaj ecoj ŝajnas esti tro tera por suvereni la ĉielon kaj tro homa por esti - dio.

***

Foje foje vivovoje
homa volo fale stumblas,
celon perdas kaj malĝoje
pro la propra stulto grumblas.
Ne plu eblas retroiri,
nek ripari la mispaŝon ;
al li restas nur satiri
por eviti la - kolmaŝon.

***

Tutan vivon mi dediĉis al instruo kaj kultivado de unu lingvo kaj mi helpis kirli, porti la morteron al konstruo de nova kulturo. Sed kion signifas unu sola vivo ? La ekfloriĝo, pompado de lingvo bezonas milojn da vivoj obsedite oferemaj. Hodiaŭ mi ŝatas konsoli min per la penso, ke mi fariĝis necesa ŝtoneto de tiu fundamento, kiun oni masonas, kungluas firme solida per sango de koroj, per entuziasmo de animoj, per sindediĉo de talentaj spiritoj, por ke ĝi povu fariĝi kaj resti solida fundamento de la MORGAUO, tutmonda forumo por novaj celdifinoj de plikonscie homa posteularo.

***

La plej ideala amikino por viro estas, kiu ne aspiras fariĝi ankaŭ lia edzino.

***

Ekzistas ankaŭ tiaj pioniroj de la PROGRESO, kiuj — post atingo de la celo — fariĝas parazitoj de la NUNO ; ili batalas ne plu por antaŭenigi la mondon, sed pro propraj interesoj aserti, ke la pinto de la evoluo estas atingita... Parte ili pravas : ĝi estas atingita de ili, sed ne de la Homaro.

***

Homaro volas novan adoraton ;
ĝi levas al altaro — mem la ŝtaton,
sed, ve !, lamente poste ĝi konstatas
eĉ tiu dio premas kaj malsatas.
Metinte Homon al altaro
ĉu la feliĉo certos por homaro ?
Dubinde ! Havos Li ne nur torakon,
sed kiel ĉiu dio — eĉ stomakon.

Julio BAGHY.

FRANCA ESPERANTISTO

REVUE FRANÇAISE D'ESPÉRANTO

OFICIALA ORGANO DE U.E.F. (Unio Esperantista Franca)

34, Rue de Chabrol, Paris X^e - C.C.P. 855-35 Paris

Secrétariat :

Mlle **Y. PAULIER.** - Le Secrétariat est ouvert tous les jours de 9 h. à 12 h. et de 14 à 18 h. (sauf dimanches et mardis). Pour toute réponse, joindre une enveloppe timbrée à votre adresse. - **Pour tout envoi d'argent, précisez soigneusement la destination des sommes envoyées sur le talon du mandat.**

Pour toute demande de renseignements, prière de joindre **une enveloppe timbrée avec l'adresse.**

Rédaction :

M. Pierre PETIT, U.E.F., 34, rue de Chabrol, PARIS X^e. Tél. : PRO. 55-03.

Tous les articles et communiqués ne peuvent être acceptés qu'aux conditions suivantes : **être toujours dactylographiés** sur un seul côté de la feuille, avec une marge des deux côtés du texte et un **double interligne.** Ainsi seulement ils seront insérés. Tous les articles **ne se conformant pas à ces conditions seront refusés par la rédaction.**

Les textes envoyés doivent être aérés, lisibles, correctement présentés et rédigés. S'il s'agit d'informations concernant le Mouvement français, elles doivent être obligatoirement rédigées en Espéranto.

Prière d'envoyer des clichés et non de simples photos.

La rédaction se réserve le droit de corriger les textes reçus, qui doivent être aussi brefs et concis que possible.

U. E. F. COTISATIONS

Les versements sont à effectuer au trésorier fédéral ou, à défaut, à l'U.E.F. (Paris). C.C.P. 855-35 Paris.

	NF :
MEMBRE APPROBATEUR	1,50
MEMBRE ACTIF	3,50
MEMBRE ACTIF (avec abonnement)	10
MEMBRE JUNIOR : moins de 21 ans* (TEJO) et **étudiants****	6
MEMBRE BIENFAITEUR U.E.F. (avec abonnement à la « RF d'E. »)	20
MEMBRE A VIE U.E.F. (avec abonnement) ..	300
Abonnement seul à la REVUE FRANÇAISE D'ESPÉRANTO	7
Pour l'étranger — Por eksterlandaj abonantoj .	10

SUPPLEMENT POUR **UNIVERSALA ESPERANTO-ASOCIO** (U.E.A.)

	NF :
MEMBRO JARLIBRO (reçoit l'Annuaire de l'U.E.A.)	10
MEMBRO ABONANTO (reçoit « Esperanto » et Annuaire)	20

(La kotizoj de junuloj ĝis 21 jaroj * estas respektive **5 NF** kaj **10 NF** ; nun JMJ kaj JMA estas aŭtomate TEJO-anoj ; la pliaĝaj studentoj pagas plenan kotizon).

MEMBRO SUBTENANTO	30
SIMPLA ABONO AL « ESPERANTO »	15,50

Les versements concernant le Groupe des Educateurs Espérantistes sont à faire à G.E.E., 6, rue de la Paix, Baugé (M.-et-L.) - C.C.P. Nantes 1501-41. Membre simple : 800 Fr. ; de soutien : 1.000 Fr. ; bienfaiteur : 1.200 Fr. (8, 10 et 12 NF).

* Indiquer la date de naissance.
** Indiquer la Faculté.

ESPERANTO - KURSOJ EN LA FRANCA LERNEJOJ LERNJARO 1961-62

Aldono al la statistikoj jam aperintaj
Informoj ricevitaj post la 1-4-1962

Liceoj Teknikaj

Epinal (3,51) instruas S-ro R. Durand.
Limoges (3,64) instruas S-ro Trémon.

Laŭ tiuj lastaj informoj, jen la statistiko por 1961-1962 :

	Lernejoj	*Kursoj*	*Gelernantoj*
Elementaj Lernejoj	8	10	102
Mezlernejoj	18	29	520
Specialaj Lernejoj	6	9	96
Liceoj	19	28	412
Instruist(in)aj Seminarioj	10	16	345
Entute	**61**	**92**	**1475**

Pri novaj kursoj kaj rezultoj ne forgesu informi la delegiton por statistiko de Lerneja Komisiono.

SANCOINS (Cher).
Esperanto instruisto
Roger BLANC,

ADRESSES UTILES

Service de Presse :
M. MOTILLON
10, place du 8-Mai
Tours (Indre-et-Loire)

Organisation des Examens :
M. TARDIEU Pierre
31, rue Trébois
LevalloisPerret (Seine)

Plensukcesa Kongreso de U. E. F. en Baugé

Mi estas sub la freŝa impreso de la 54-a Kongreso de UEF, kiun mi partoprenis kiel gasto. Kiel eksterlandanon min frapis tri faktoj, pruvantaj, ke la franca esperanta movado povas pretendi al honorinda loko en la konstelacio de la landaj asocioj.

Unue estis por mi agrabla surprizo, ke la sola parolata lingvo estis Esperanto. Neniu el la partoprenantoj en la debatoj parolis la francan. Tio pruvas, ke la esperantistoj sentas la bezonon apliki la lingvon eĉ inter samnacianoj Emfazinde estas, ke la lingvonivelo estis ĝenerale alta.

La dua afero, kiu min agrable surprizis estis la atmosfero de amikeco kaj toleremo, kiu regis la tutan Kongreson. Tio ŝuldiĝas precipe al la celtrafa gvidado de la kunvenoj flanke de la Prezidanto kaj la tendenco trovi en ĉiu problemo la oran mezan vojon, akcepteblan por ĉiu. Dank' al tio, eĉ tiel tiklaj problemoj, kiel la afero ata-ita, estis debatitaj en atmosfero de toleremo kaj interkompreno.

La tria afero, kiu lasis la plej bonan impreson pri la Kongreso estis la grandnombra partopreno de gejunuloj. Estis bona ideo ligi la Kongreson kun la perfektiga seminario por junuloj, kiuj venis el ĉiuj partoj de Francujo. La agrabla etoso de la Kongreso certe influos, ke la seminarianoj restos en la vicoj de la Esperanta movado.

Mi deziras kun emfazo substreki la senlacan laboron de s-ro P. Petit sur la kampo de enkonduko de Esperanto en Popol-Universitatojn. La publika Espozicio de abunda materialo pri Popoluniversitatoj en la granda salono de la Urbdomo en Bauge montris la eblecojn por la esperanta laboro sur tiu ĉi tereno. La konkursa elekto de kvin gejunuloj por senpaga partopreno en la esperantista kunveno de Popoluniversitatoj en Romo-estis la kulmina punkto de la seminario.

Du teatraĵoj kronis la finon de la Kongreso en la teatra salono de Bauge. Ambaŭ teatraĵoj estis originale verkitaj en Esperanto. La unua estis skeĉo de R. Schwarz, La dua- de J. Thierry. Ĉitiu lasta estas satiro pri la malagemo kaj marasmo de niaj Lokaj Grupoj. Estas nur bedaŭrinde, ke pro la laceco de la aktoroj ne ĉiuj momentoj emfazindaj trovis sian klaran artisman esprimon.

Se oni volas koncize per unu esprimo karakterizi la 54-an Kongreson de UEF, tiam la plej taŭga vorto estos : PLENSUKCESA !

A. RAJSKI, Estrarano de U.E.A.

EKSKURSO TRA ANJU

Le texte qui suit a été rédigé en commun par deux élèves de l'annexe de l'Ecole Normale, à Marseille, qui n'ont suivi les cours d'Espéranto que durant neuf heures et qui ont bénéficié de la bourse de séjour à la Maison Culturelle de Grésillon durant la semaine qui a précédé Pâques. Elles ne se sont servies d'aucun document et aucune faute n'a été corrigée. Il y a là un résultat qui mériterait d'être cité.

« Matene, je la oka, ni veturilas sub malhela ĉielo ĝis Beaufort-en-Vallée. En la aŭtobuso, la estoso estas tre kvieta = ĉiuj dormetas. Estas tro frue kaj ni enlitiĝis tro malfrue, hieraŭ nokte ! Ni trairas kamparon kun malaltaj ardezkovritaj farmodomoj borditaj per multkoloraj floroj (principe tulipoj importitaj el Nederlando).

Poste ni alvenas ĉe la riverego Loire, kiun ni trapasas en la Ménitré. La akvnivelo estas nun altega kaj parte inundas la kampojn.

Apud Brissac, la Nederlandano vekiĝas. La parolantino (sinjorino Cheverry) anuncas dekstre ventmuelilojn sur montetoj, maldekstre la famaj vinberejojn de Aubance.

La vojo turniĝas kaj spruĉas rimarkinda multstila kastelo Brissac ĉirkaŭita per admirinda parko. Ni tuj vizitas ĝian kvaretaĝan ĉeflogejon komprenante salonojn, dormĉambrojn kun skulptitaj litegoj, manĝĉambrojn kun pentraĵoj. Por niaj eksterlandaj samideanoj, sinjoro Blanc unue, sinjoro Ciliga poste, tradukas Esperante la klarigojn de la gvidanto. Tiu kastelo estas sonlumigita.

Tagmeze, la urbestro de Beaulieu-sur-Layon bonvenigas nin treege afable. Post interŝango de paroladoj, li kondukas nin unue ĝis belega publika ĝardeno kaj poste ĝis kelo por gustumi la blankan vinon el Layon.

Ĉiuj estas iomete gajaj por komenci la festenon, kiu okazas apud la urbodomo. La akcepto de la Anĵua popolo estas famkonata.

Je la tria, posttagmeze, ni reprenas la aŭtobuson ĝis Angers kie kelkaj forlasas nin por reveni hejmen, dum la aliaj vizitas la kastelon de la Reĝo Renato. Belega kastelo ĉirkaŭita per profunda fosaĵo, bordita da buntaj floroj. Ĉiaj deksep eksternaj turoj impresas nin antaŭ ol ni eniras la internan korton. Unu el la loĝejoj entenas eksterordinarajn tapetarojn nomitajn « Apocalypse ».

Je la sesa, reveno al Baugé. Ŝajnas al ni, ke ĉiuj partoprenantoj estas entuziasmigitaj per la bonplenigita tago. Malfeliĉe hodiaŭ vespere ni adiaŭos, ĉar estas la fino de la interesa esperantista semajno en la kastelo Grésillon.

Ĝis revido, frat' !

Jacqueline DESTOUCHES
Florence PRUVOT.

ĜENERALA KUNVENO

de U. E. F.

la 22 - IV - 1962

En la teatro de la urbdomo de Baugé.

Prezidas Sro Micard.

Sro Micard malfermas la ĝeneralan kunvenon.

Protokolas : Sro Lemaire.

Sro Llech Walter legas leterojn de senkulpigoj de diversaj personoj, interalie :

Sro Vivant la prefekto, Sro Baussard la subprefekto, La ĝenerala konsilanto Sro Badouin, Sro Lachasse akademia inspektoro en Rennes, Sro (Jossinet), Sro Chagnoux, Sro Bodereau, kaj salutvorton de Heroldo de Esperanto.

Sro Walter poste legas la raporton de la kongreso de Epernay, kiu raporto estas aprobita, kaj la konkludojn skribitajn en Fr-Esp.

Sro Rousseau kasisto legas la financan raporton kaj proponas reklamon en la ĉefaj ĵurnaloj de Francujo kaj fak-gazetoj.

Li plendas pro la malfrua pago de la kotizoj kaj petas ĉiujn membroj pagi siajn kotizojn dum Decembro.

La raporto de Sro Rousseau estas aprobita.

Sro Petit raportas pri F-Esp. Pro malsano de Sro Ciliga li devis zorgi pri la eldono de F-Esp, kiu nun aperas pli regule presita kaj ofsetigita de Sro Rousseau.

Estas proponite presi ĝin parte en franca lingvo parte en esperanto.

Ekzemple per ofseto france kaj esperante, kaj la numeroj presitaj tute en esperanto. La numero de junio povus havi 8 paĝojn en franca lingvo kaj 8 paĝojn en esperanto-kaj sciencajn studojn.

La oktobra numero traktos pri Grésillon kaj la forumo de popoluniver sitatoj de Romo.

La raporto de Sro Petit estas aprobita krom sindeteno de Sro Albault.

Sro Blanc raportas pri lerneja instruado. Li legas longan sed interesan vicon da ciferoj, kiu montras, ke nur pere de la informoj ricevitaj (ĉar mankas ankoraŭ informoj) la instruado en la lernejoj tre bone progresas, ĉefe se oni komparas kun antaŭaj jaroj.

Li petas la respondeculojn, kiuj devas informi lin, fari tion akurate.

Estas notindaj la lernejaj atingaĵoj en le Mans.

Sro Blanc aldonas ankaŭ, ke nun estas iom malfacile varbi la junulojn pro la diverseco de la ripozamuzoj, kiuj kaptas la junularon.

Estas konsilinde sin turni al Parencaj Amikaroj, Societoj de fervojistoj, k. t. p. Ĉar estas malhelpo por nia laboro manko de homogeno en la publikaj kursoj, kiuj kunigas en samajn kursojn la plej junajnkaj la plej maljunajn.

Kelkaj kategorioj havas pli da sukceso, tiuj de la seminarianoj, la eksperimento de Grésillon okazos denove proksiman jaron 1963.

Li notas la bonajn rezultojn atingitajn, kiam oni instruas al samlernejanoj kaj donas kelkajn konsilojn al la kursgvidantoj :

Entuziasmigi la lernantojn, organizi kulturajn vesperojn kaj montri valorajn librojn.

Rimarkinde, ke esperanto estas nun pli instruata ol malampleksaj lingvoj kiel ekzemple la sveda.

Estas necese, ke la prezidanto de la instrua fako estu kiera instruisto kaj preferinde loĝu en Parizo.

La raporto de Sro Blanc estas unuanime aprobita.

Sro Micard estas anstataŭita de Sro Babin je la prezidanteco.

Sro Petit parolas pri Sro Capelle, kiu zorgas pri la ĝenerala instruado en Francujo, kaj ne favoras pri esperanto, kaj aludas pri sia paroladeto farita dum kunveno ĉe Unesko antaŭnelonge.

Fine li parolas pri la renkonto en Romo, kiu kunigos geseminarianojn de 24 landoj por pruvi, ke estas facile lerni la internacian lingvon dum malmulte da tempo.

Sro Albault proponas aperigi novan formulon de ĵurnalo, en kiu aperus tradukitaj artikoloj, recenzetoj, atingoj de la lokaj societoj, fari selekton de la informoj por konigi nur la plej bonajn.

Li zorgos por aperigi la unuan numeron ĉe la fino de la jaro : ĝi havos agrablan prezentaĵon kaj aperos laŭ ĵurnalista formo ĉe la unua paĝo kaj estos sendata al la ĵurnaloj, ankaŭ al la novaj membroj por vigligi ilin.

Sro Rousseau diras la malfacilaĵojn por aperigi tian bultenon interne de la esperanta gazetaro.

Fine la pronono estas aprobita krom unu persono, kiu kontraŭas.

Sro Thierry raportas pri la afero de « ita » kaj « ata ». (Ni legu la lastan bultenon kaj lian raporton). Iu petas, ke en la komunikoj oni evitu la venenajn esprimojn.

Sro Petit ricevis de fremdaj landoj afablajn leterojn pri tiu temo ; la rezolucio de S-ro Thierry estas aprobita krom 6 sindetenoj :

—o—

REZOLUCIO AKCEPTITA ĈIESVOĈE KROM UNU DE LA ĜENERALA KUNVENO DE LA 54-a NACIA KONGRESO DE U.E.F.

BAUGÉ - 21-4-62

Konsiderante, ke per la uzado en Esperanto de participsistemo tute nekonforma al la Fundamento, oni rompas la lingvan unuecon kaj per tio mem grave endanĝerigas la ekziston de Esperanto :

1) Malaprobas la subtenantojn de la ne-fundamenta participsistemo ;

2) Invitas ĉiujn Esperantistojn praktiki la lingvon laŭ la modeloj de la Fundamenta Ekzercaro de la verkaro de Dro Zamenhof ;

3) Atendas de ĉiuj gvidantoj de la Esperanto-Movado senŝancelan fidelecon al la Fundamento (Gramatiko kaj Ekzercaro) ;

4) Komisias la Estraron de U.E.F. zorgi pri tio, ke estu propagandata en Francujo, sub la nomo Esperanto, sole kaj ekskluzive « La Lingvo Internacia de Dro Esperanto », kiel li mem uzadis ĝin konforme al la Fundamento de Esperanto ;

5) Kaj komisias U.E.F. inviti ĉiujn landajn asociojn al kunagado por defendi la Zamenhofan Esperanton kaj konservi la unuecon de la lingvon.

Jean ROSTAND de l'Académie Française

ADHERE AU COMITE FRANÇAIS D'INFORMATION SUR L'ESPERANTO

Au cours d'une visite de notre Vice-Président Rougetet à M. Jean Rostand, celui-ci nous a fait le grand honneur de nous accorder son appui en acceptant avec joie de faire partie du Comité Français d'Information sur l'Esperanto.

C'est avec une grande conviction que ce très distingué savant et homme de lettres a énoncé son point de vue sur la nécessité d'une langue internationale :

« *Par besoin biologique*, dit-il, *les hommes de notre globe terrestre, qui devant la nature sont tous semblables, doivent, en plus de leur propre langue, avoir une langue commune pour communiquer entre eux.*

« *Sans faire ombre aux langues nationales dont au contraire elle évitera la dégénérescence, la langue commune, et c'est l'Esperanto qui s'impose, car il a fait ses preuves, rapprochera inévitablement les nations dans un meilleur climat de aix. L'Esperanto permettra une diffusion plus pratique, donc plus rapide, des connaissances humaines et entre autres une accélération des recherches scientifiques. Puisqu'il est facile, il apportera aux nations les moins développées l'élévation du niveau intellectuel par la connaissance des valeurs morales et aussi l'amélioration des niveaux de vie par l'extension plus large des techniques* ».

Et cet éminent académicien conclut : « *Il faut dès maintenant à l'humanité une langue commune, pourquoi l'Esperanto ne serait-il pas enseigné comme langue seconde ?* »

C'est bien là le vœu de tous ceux qui connaissent les possibilités de cette langue vivante qui mettra, au point de vue linguistique, toutes les nations sur un pied d'égalité et qui fera bénéficier les collectivités des économies incalculables qui en résulteront.

Ci-après, voici les personnalités qui actuellement patronnent le Comité Français d'Information sur l'Esperanto :

MM. Maurice Genevoix, de l'Académie Française.
— Jean Rostand, de l'Académie Française.
— Maurice Fréchet, de l'Académie des Sciences.
— Randrianasolo, ancien Ministre des Mines et de l'Energie de Madagascar.
— Baissas, Inspecteur Général de l'Enseignement du second degré, au Ministère de l'Education Nationale.
— Escoube, Ex-Directeur du Cabinet du Ministre de l'Education Nationale.
— Allix, Ex-Recteur de l'Université de Lyon.
— Delage, Recteur de l'Université de Bordeaux.
— Dottin, Recteur de l'Université de Toulouse.
— Chatelet, Ex-Doyen de la Faculté des Sciences de Paris.
— Charbonneau, Général, de l'Académie des Sciences Coloniales.
— Malraison, Général, Ancien Chef de Mission à l'Etranger.
— Maureille, Inspecteur d'Académie de Bordeaux.
— Couteaux, Professeur à la Faculté des Sciences de Paris.

UTILISATION DE L'ESPERANTO DANS LES TRAVAUX PUBLICS

Au cours de son intervention à l'Hôtel de Ville de Baugé, pendant le Congrès National de l'Union Française pour l'Esperanto, M. Rivain, Député d'Indre-et-Loire, a fait allusion, en des termes particulièrement flatteurs, à l'un de ses compatriotes de Longué (Maine-et-Loire), M. Broise, qui fit paraître, il y a quelques années, un lexique en esperanto se rapportant aux travaux publics.

UNE CARTE POSTALE MODERNE

Grâce à l'aide bénévole apportée par les Editions du Vieux Moulin, 14, rue de Castiglione, Paris Ier, nous avons pu réaliser une nouvelle carte postale moderne à un prix avantageux.

Chaque espérantiste se doit d'en envoyer le plus possible à ses amis et connaissances pour la diffusion de l'Esperanto.

Elle est en vente à notre siège, 34, rue de Chabrol, Paris 10e. Prix : 0,50 NF. pièce. Rabais 20 % pour les groupes.

A L'UNESCO
LE COLLOQUE SUR LES PROBLEMES RELATIFS A L'EDUCATION NATIONALE

DISCUSSION SUR L'ECONOMIE DES PROGRAMMES DE L'EDUCATION NATIONALE comme suite au rapport de M. JEAN CAPELLE, Directeur Général à la Direction Générale de l'ORGANISATION et de PROGRAMMES SCOLAIRES AU MINISTÈRE DE L'EDUCATION NATIONALE

INTERVENTION DE M. PIERRE PETIT
Président d'Honneur de l'Association Internationale des Universités Populaires

Veuillez me permettre de rappeler la conclusion de M. le Directeur Général Capelle, dans son rapport introductif de cette discussion :

« Pour être plus complet, soulignons, au-« près d'un auditoire international, que l'édu-« cation devant établir entre les hommes des « rapports de compréhension, les programmes « sont à examiner non seulement en eux-mêmes, « mais aussi par rapport aux intérêts de la com-« munauté internationale, et, plus précisément, « de la communauté européenne. En prévision « de l'époque proche où les jeunes de moins de « 18 ans iront recevoir une partie de leur édu-« cation au-delà des frontières nationales, for-« mons le vœu que la structure, la progression « et la compréhension des programmes fassent « l'objet d'une coordination internationale plus « effective, afin de préparer mieux en nos élè-« ves les futurs citoyens de l'Europe ».

Pour répondre au désir de M. le Directeur Général et apporter ainsi une partie constructive à ce colloque, l'Association Internationale des Universités Populaires a décidé d'organiser du 15 au 21 Juillet prochain, à Rome, un forum démonstration destiné aux jeunes, auquel participeront des jeunes de 20 pays.

Ce forum comprendra trois parties : la première sera consacrée à une étude par les jeunes de l'éducation populaire dans leurs pays respectifs ; la seconde comprendra une visite sur le plan culturel de la Rome antique, de la Rome vaticane et de la Rome moderne ; la troisième consistera en présentations culturelles : folklore, théâtre, déclamation, danses, etc..., par chacune des délégations.

Participeront à ce forum les jeunes des pays suivants : Grèce, Italie, France, Espagne, Belgique, Suisse, Grande-Bretagne, Hollande, Norvège, Suède, Danemark, Allemagne fédérale, Autriche, Pologne, Tchéco-Slovaquie, Hongrie, Bulgarie, Yougoslavie, Madagascar, Etats-Unis.

Bien entendu, la seule langue employée sera la langue internationale Esperanto.

L'Association Internationale des Universités Populaires serait particulièrement heureuse que le Grand Orient de France, organisateur de ce colloque, envoie des observateurs à ce forum en vue d'en tirer des conclusions. J'ajoute que, personnellement, je serais très heureux d'y rencontrer l'éminent rapporteur de cette question des programmes, M. le Recteur Capelle, pour qu'il puisse, lui aussi, en toute objectivité, reconnaître qu'il y aura sans doute dans ce forum, l'une des solutions aux problèmes posés dans la conclusion de son rapport.

C'est là notre vœu le plus cher pour l'avenir de la compréhension internationale.

L'Esperanto dans le Monde

YOUGOSLAVIE. — Un camping espérantiste vient d'être créé à Primošten sur la côte Adriatique. Pour renseignements, sadresser à Internacia Esperanto Kampadejo, Primošten ĉe Šibenik (Yougoslavie).

URUGUAY. — M. Albert Barrocas, Yaguari 2248, Ap. 3 à Montevideo, a l'intention d'organiser l'édition de documents scientifiques soit rédigés directement en esperanto, soit traduits de diverses langues en esperanto.

AUTRICHE. — M. le Conseiller d'Etat Hugo Steiner, Directeur-Fondateur du Musée de l'Esperanto, a reçu le 15 avril dernier, à ce titre, la Croix d'Honneur des Sciences et Arts d'Autriche.

PAYS-BAS. — Le 12 avril dernier, M. Schilthuis, Maire adjoint de Rotterdam a procédé à l'inauguration officielle du nouveau siège de l'Association Espérantiste Universelle, Nieuwe Binnenwag 176.

ALGERIE. — Malgré la gravité de la situation, la Fédération d'Algérie-Sahara continue à fonctionner et des cours ont lieu notamment à Maison-Carrée.

HONGRIE. — Une nouvelle revue illustrée « Hungara Vivo » vient de voir le jour. Rédaction : Budapest V, Petofi Su 17.

DANS L'EDITION

Les Editions Magnard viennent de faire paraître « Du lycée à l'hyménée », de Maurice Lavarenne, ancien élève de l'Ecole Normale Supérieure et Professeur honoraire à la Faculté des Lettres de Clermont-Ferrand (400 pages, 9,90). A la page 147, l'auteur écrit :

« Regrettons une fois de plus que les savants de tous les pays n'aient pas encore réussi à s'entendre pour adopter une langue internationale facile, comme l'Esperanto, qui supprimerait les barrières linguistiques entre chercheurs de nationalités différentes... Faut-il vraiment que les hommes, même les plus intelligents soient stupides, pour n'avoir pas encore réalisé un progrès à la fois aussi considérable et aussi facile ».

UNE REPONSE ANTICIPEE

« Je ne crois pas que l'Europe puisse « avoir aucune réalité vivante si elle ne « comporte pas la France avec ses Français, « l'Allemagne avec ses Allemands, l'Italie « avec ses Italiens, etc... Dante, Goethe, « Chateaubriand appartiennent à toute « l'Europe dans la mesure même où ils « étaient respectivement Italien, Allemand « et Français. Ils n'auraient pas beaucoup « servi l'Europe, s'ils avaient été des apatri- « des et s'ils avaient pensé, écrit, en quelque « « esperanto » ou « volapuk » intégrés.

Charles de GAULLE

Président de la République Française.
(Conférence de Presse du 15 mai 1962).

Dans son numéro du 20-21 mai, le plus important des quotidiens français par son rayonnement intellectuel, « Le Monde », publiait la mise au point suivante :

« L'Union Française pour l'Esperanto nous « adresse une protestation contre les propos « tenus sur l'Esperanto par le Chef de l'Etat « lors de sa conférence de presse de mardi dernier :

« Nous tenons pour diffamatoires les termes « apatrides » et « intégrés » et pour « tendancieuse la justaposition du défunt volapük, système arbitraire et fantaisiste « n'ayant aucun rapport avec la véritable langue internationale, celle du Docteur Esperanto (celui qui espère) — langue basée, « comme on sait, sur les éléments communs « aux vocabulaires des grandes langues de « civilisation européennes et dotée d'une « structure agglutinante analogue à celle des « nombreux idiomes africains et asiatiques, « ce qui lui donne une vocation non seulement européenne, mais encore véritablement mondiale ».

Dans le numéro de février dernier de notre revue, nous avions publié un texte en esperanto de M. Ernfrid Malmgren, de Stockholm, qui constituait un véritable appel à l'intelligence créatrice du peuple français. La traduction en français de cet appel que nous publions ci-dessous constitue la meilleure réponse, à notre avis, aux propos tenus par le Chef de l'Etat. P. P.

Liberté - Egalité - Fraternité

A diverses époques la langue internationale Esperanto a été si répandue et reconnue comme telle en plusieurs Etats que le but — son adoption générale — se profilait à l'horizon. Mais divers obstacles s'interposèrent, principalement sous la forme d'un orgueilleux chauvinisme ou de guerres. Je ne rappellerai que quelques cas, parmi lesquels il en est un, même, où un français a joué un rôle. Quand la Société des Nations, en 1921, examinait la proposition tendant à l'étude objective de l'Esperanto comme langue internationale, le fameux diplomate français HANO TAUX déclara publiquement : « On n'a pas besoin de l'Esperanto, puisque nous avons déjà une langue universelle, le Français ». Une dizaine d'années plus tard, le dictateur allemand Hitler déclarait « On ne peut permettre que l'Esperanto soit admis comme matière à étudier dans notre Etat, car nous avons déjà une langue universelle, l'Allemand ». Et après une nouvelle décade, les Anglais et les Américains assuraient « L'Esperanto est inutile, car la langue universelle, c'est l'Anglais ».

Dans quelle direction souffle le vent actuellement ? C'est ce que montre le fait suivant : le nouveau règlement relatif à l'enseignement en Suède, mon pays, règlement que le parlement discutera et évidemment votera dans quelques mois, contient une proposition selon laquelle la langue anglaise doit être enseignée à tous les enfants Suédois, à partir de l'âge de 10 ans, ensuite la langue allemande le sera, facultativement à l'âge de 14 ans, mais le Français ne pourra être enseigné qu'à l'âge de 17 ans.

Mais quel Etre suprême a décidé que vous Français, vous Anglais, Allemands, Espagnols, Russes ou Chinois, deviez être les maîtres du monde et que vos langues auraient la suprématie ? Vos langues que les autres peuples n'apprennent qu'avec peine et rarement connaissent à fond ?

Au cours des siècles passés, les hommes se sont accoutumés à leur division en deux classes : une, peu nombreuse, la classe dirigeante, et l'autre grande par le nombre, mais par ailleurs de condition inférieure, dont le lot était de servir la classe dirigeante. Actuellement, dans la plupart des Nations civilisées, il n'existe réellement ni classe supérieure ni classe inférieure. Nous somme égaux : Nous sommes tous plus ou moins indépendants sur le plan économique, avec les mêmes droits politiques et sommes égaux devant la loi qui vaut pour tous.

De même, pendant des siècles ou des millénaires, il a existé d'une part, des grandes puissances qui régissaient le monde, et d'autre part, les autres Nations, de second rang. Mais à présent, les temps ont changé. Une collaboration spirituelle et économique, ainsi qu'un courant

époque. Les hommes, dans les Etats jadis de se-
d'échanges entre les pays, petits ou grands, cons-
tituent la base essentielle de la vie de notre
cond rang, se considèrent humainement égaux à ceux des grandes nations. Par suite, nous ne tolérons plus la situation humiliante qui nous obligerait à parler la langue d'une grande puissance, langue que nous pouvons admirer et respecter, mais que nous ne possédons pas parfaitement. Pourquoi devons-nous au cours de contacts internationaux présenter en balbutiant nos propositions, nos idées, nos pensées, cependant que vous, vous exposez élégamment, librement et éloquemment vos opinions et vos sentiments en une langue qui est votre langue maternelle, et non pas la nôtre.

Oh, Français, vous avez créé une nouvelle époque de l'histoire de l'humanité au moyen de votre slogan : Liberté, Egalité, Fraternité **pour** les peuples. Créez à présent une nouvelle époque dans le monde avec le slogan : Liberté, Egalité, Fraternité **entre** les peuples. La réalisation de ce slogan dépend en grande partie de l'adoption d'une langue supra-nationale facile à apprendre, qui a une construction tellement logique et une prononciation si claire que tous peuvent l'employer librement et la posséder pleinement.

Cette langue internationale est l'Esperanto qui est apparu il y a 75 ans. Au cours des décades passées, cette langue, par l'effort de personnes dévouées et d'organismes indépendants, a été mise à l'épreuve sur les plus divers terrains de l'activité humaine : soit, dans les congrès et conférences, dans les dissertations scientifiques, dans la littérature, voire même comme langue commune au foyer d'époux originaires de nations différentes. Son emploi, sur de nombreux terrains a fait, du projet de langue Esperanto, la langue vivante actuelle Esperanto, qui est utilisée aujourd'hui par des centaines de milliers d'hommes dans toutes les porties du monde.

Compte tenu des résultats déjà atteints par l'action de forces bénévoles, on peut assurer que le moment est venu de transmettre le problème entier de la langue universelle aux Etats et aux Organismes internationaux. Il leur appartient de terminer la tâche, qui consistera à donner à la jeunesse, dans le monde, un moyen de communication sans aucune humiliation devant les Représentants de quelque Nation que ce soit, et sans la perte de temps et d'énergie qu'exige l'étude d'une langue nationale étrangère.

J'en appelle à vous, Français, pour que vous preniez l'initiative en cette affaire au moyen de tractations internationales. Par son introduction progressive dans les écoles, par la radio et la télévision, la langue internationale pourra être employée de la façon la plus vaste d'ici 10 ou 20 ans. L'actuelle génération de diplomates, de commerçants et d'intellectuels n'aura pas besoin d'apprendre la langue, car il se passera un assez long temps avant qu'elle soit complètement admise, d'abord comme langue de traduction à côté des langues nationales, et, mais seulement ensuite, lorsque la nouvelle génération aura atteint sa maturité, elle fonctionnera comme seule langue dans les relations internationales.

Et quand cela se sera réalisé, votre harmonieuse langue maternelle sera parlée par vous Français, entre vous, et les citoyens des autres peuples parleront entre compatriotes leurs langues maternelles bien aimées. Mais par contre, quand nous nous rencontrerons sur un forum international, nous emploierons la langue internationale. C'est alors que sera atteint la pleine réalisation du slogan :

LIBERTE, EGALITE, FRATERNITE, **dans** les Nations et **entre** les Nations.

Emfrid MALMGREN

Campagne Annuelle de Soutien de l'U.E.F.

La campagne 1961-62 est terminée. Nous remercions bien vivement tous nos membres qui y ont participé.

Les récompenses suivantes ont été décernées à Baugé lors du 54e Congrès national d'Espéranto :

1) Voyage aller et retour, séjour compris, à Copenhague (47e Congrès Universel d'Espéranto ; gagnant : M. Lefèvre (collecteur : M. Curnier), n° 313.

2) Séjour d'une semaine au Château de Grésillon (Maison Culturelle Espérantiste) ; gagnant : M. Canonne (collecteur : M. Bourgois), n° 537.

3) Livres (valeur : 5 NF., titres au choix ou à faire valoir sur une commande d'un montant supérieur).

Gagnants : M. Bénistant (n° 2334), M. Rouze (n° 538), M. Moaton (n° 979), M. Babin (n° 2830), Mme Vincent (n° 687), M. Gourdon (n° 3258), M. Maurer (1220), Mlle Delsalle (n° 550), M. Marc Durand (n° 1091), M. Jay (n° 2638).

Collecteurs : Groupe Ville Le Mans (M. René Maillard), M. Lucien Bourgeois, Mlle Maubert, M. Babin, Château de Grésillon, M. Colnot, M. Bourgois, M. Robert Durand, M. Dessapt.

4) Remarque importante :

Afin de nous éviter les inconvénients de procéder à des envois d'office, tous nos membres, et plus particulièrement les isolés, sont priés de bien vouloir nous faire connaître dès maintenant le nombre de carnets (de 10 billets) qu'ils désirent recevoir pour participer à la prochaine campagne. Qu'ils en soient d'avance remerciés.

U.F.E.

Lettre ouverte à M. Pierre BURNEY

agrégé de l'Université,
professeur à l'Institut Français et assistant à la Faculté des Lettres d'Athènes

« Je me suis procuré votre livre de la collection « *Que Sais-Je ?* » : « Les langues internationales » et je suis heureux de saluer cette bonne contribution à cette jeune science en gestation qu'est l'Interlinguistique, non pas que toutes les opinions que vous y professez me semblent bonnes ou même défendables dans leur ensemble, mais parce que vous brossez un tableau panoramique qui conservera sa valeur actuelle même s'il convient de lui apporter certaines retouches. Le sujet est d'importance et à peu de chose près représente un champ vierge pour les chercheurs. Ce livre aurait pu, avec plus de vraisemblance et d'à propos que tel autre livre, s'intituler « Précis d'Interlinguistique ».

Je fais allusion au livre de Monnerot-Dumaine qui, en fait d'Interlinguistique, ne fit qu'analyser le mécanisme d'un certain nombre de langages construits, comme si on devait un beau jour choisir dans un aréopage mondial un nouveau langage et l'intrôniser langue planétaire sur le vu de sa grammaire et de son lexique ; ce qui serait totalement manquer de sagesse ! Ou bien comme si le choix d'une langue planétaire devait obligatoirement se limiter aux langues construites : il est un fait patent que de nombreuses langues internationales de fait sont tout simplement des langues nationales exerçant un certain attrait sur des sujets parlant des langues moins favorisées à différents points de vue ; l'ignorer, vouloir le nier, vouloir nier également qu'une langue planétaire, langue traditionnelle ou langue construite, pourrait se créer autrement que par le choix d'un aéropage, par le simple jeu positif ou négatif des prépondérances économiques, culturelles ou politiques, serait totalement manquer du sens des réalités.

Toutes ces notions, et d'autres encore, doivent être groupées dans une nouvelle branche scientifique : l'Interlinguistique, qui ne participera que pour une faible part de la Linguistique mais qui par contre se rattachera également à d'autres disciplines telles que la sociologie, la psychologie, les sciences politiques et économiques, etc... ; elle pourra se définir comme la science qui étudiera les diverses facettes du problème de langue internationale sous son aspect le plus général et aussi sous son aspect le plus particulier de langue planétaire ; elle l'étudiera autant dans son *aspect actuel* tel qu'on peut le surprendre dans les relations internationales telles qu'elles sont aujourd'hui avec utilisation de telle ou telle langue (anglais, français, espéranto...) que sous son *aspect spéculatif* : comment généraliser l'emploi d'une langue commune ; plus tard, le but étant atteint, ce deuxième aspect perdra de son intérêt et sera remplacé par d'autres problèmes qu'il faudra résoudre à leur tour. Cette science est en gestation et il est significatif que ce soit surtout des chercheurs espérantistes qui en aient jeté les bases. Cependant votre ouvrage est une très heureuse contribution apportée à cette science nouvelle par l'étude des faits actuels tels que vous les présentez.

Bien entendu, vous avez votre point de vue, et c'est en fonction de celui-ci que vous ordonnancez votre ouvrage. C'est parfaitement acceptable : c'est une manière de présenter le problème qui en vaut une autre. Encore faut-il que vos lecteurs en prennent conscience : vous parlez en Français passionné de sa langue et qui pense qu'elle a de sérieuses chances de concurrencer les autres grandes langues et qu'en conséquence il convient de tout tenter pour que le français devienne la langue mondiale. C'est votre thèse. Notre thèse, à nous espérantistes, trouve tout à fait normal que le français renforce ses positions là où il est la langue naturelle, là même où on a besoin de lui, comme en Afrique, là aussi où spontanément on veut l'étudier pour la culture qu'il représente, mais notre thèse trouve tout aussi naturel que toute autre langue soit à même d'en faire autant — si elle en est capable. En conséquence, les espérantistes s'opposent à ce que l'on cherche à vouloir remplacer un état de fait — d'ailleurs partiel — par un état de droit qui se voudrait universel et exclusif. Et c'est ainsi qu'un espérantiste, pour rédiger votre livre n'aurait pas tout centré sur le français, ce qui n'est pas scientifique, mais il aurait réservé un chapitre spécial à chacune des plus grandes langues actuellement concurrentes, et si malgré tout il avait été obligé de tout centrer sur un chapitre, pour des raisons de concison ou d'économie, il l'aurait fait en 1962 au profit de l'anglais, langue la plus répandue de nos jours. L'espérantiste pense que la position de langue planétaire de droit ne peut être acquise que par une langue qui n'appartient en propre à aucun peuple en particulier mais telle que l'humanité entière puisse considérer comme sienne ; par ailleurs, l'espérantiste s'emploie à donner les qualités nécessaires à une langue qui a déjà fait ses preuves : L'Espéranto ; et il est fier des résultats atteints en un temps record de soixante-quinze ans seulement.

Lorsque nous pensons aux possibilités qu'a l'Espéranto de devenir la langue mondiale reconnue « de jure », c'est naturellement par rapport aux grandes langues que nous les calculons. Ces possibilités existent. Jamais, un peuple jouissant d'une langue de grande expansion ne consentira à reconnaître une autre grande langue comme langue planétaire de droit, même si elle l'était devenue en fait, car il sait que l'histoire de demain défait l'histoire d'hier et que sa langue peut passer demain au premier plan si elle ne s'efface pas d'elle même. Ce n'est donc que contraintes et forcées que les grandes nations consentirons à choisir une langue commune autre que la leur. Et alors ils ne consentiront à choisir qu'une langue neutre, qui tout en fournissant un truchement à toute l'humanité, tout en faisant cesser l'embouteillage des relations humaines sur le plan mondial — nous y arrivons lentement mais inexorablement ! —, laissera cependant par ailleurs le champ libre à la concurrence entre les grandes langues : cette concurrence ne fera que changer de caractère ; ce ne sera plus par nécessité que l'on choisira d'apprendre telle ou telle langue. Bien des scandinaves espérantistes m'ont avoué qu'ils avaient été obligé de refouler leur désir d'apprendre le français devant la nécessité de choisir l'anglais pour leur carrière... Mais notons que l'Espéranto prédispose à l'étude des langues : c'est un fait bien connu. Nombreux furent parmi mes amis scandinaves, ceux qui par la suite se mirent au français pour leur culture personnelle.

L'Espéranto a certes ses chances et on eût aimé que vous rapportiez les résultats des sondages, d'opinion effectués dans différents pays et que par exemple un grand linguiste comme l'américain Mario Pei ne craint pas de rapporter : dans plus d'un pays ces sondages d'opinion cherchaient à savoir quelle langue le public aimerait voir porter au rang de langue commune et, si l'anglais venait souvent en tête, l'Espéranto remportait plus d'une fois la seconde place, loin devant les autres grandes langues... Et cependant chacun sait que le fait que l'Espéranto ne soit pas systématiquement enseigné dans les écoles, lui est un handicap sérieux...

Cet état de choses fait que certains considèrent l'Espéranto comme un danger ; c'est pour cela que l'on tente de le dénigrer de mille et une manière, plus ou

moins subtiles, parfois sans avoir l'air d'y toucher, et trop souvent avec une présentation pseudoscientifique qui surprend la bonne foi de personnes insuffisamment informées comme vous même, par exemple, Monsieur Burney. C'est pour cela que notre ministre Léon Berard avait demandé en 1923 à notre représentant à la Commission Internationale pour la Coopération Intellectuelle « de couler la poussée de l'Espéranto » ; c'est pour cela qu'entre autres Hitler interdit la propagation de l'Espéranto... Aujourd'hui d'ailleurs le mouvement espérantiste allemand est plus puissant que jamais.

Aussi, je me permettrai — répondant à votre demande de critique constructive — de vous demander de repenser complètement le passage concernant l'Espéranto : tout d'abord il conviendrait de supprimer toute allusion à la trop fameuse intervention de Gonzague de Reynold, poète et latiniste de Fribourg, qui ne peut guère s'honorer de ce vulgaire rapport, ramassis d'inexactitudes, tissu de contresens et de haine à peine déguisée. D'ailleurs les adversaires de l'Espéranto — idistes, occidentalistes et leurs héritiers — savaient fort bien ce qu'ils faisaient en répandant le contenu de ce pamphlet indigne d'une homme de science... — Dans le même style, ils se garderent bien de rappeler les interventions du professeur Lowes Dickinson (d'Oxford) et du mathématicien néerlandais, le professeur Lorentz... Bien mieux, ces milieux font un silence total sur le rapport Nitobe ! Ce rapport connu sous le nom de « *L'Espéranto comme langue auxiliaire internationale* » fut adopté par la troisième Assemblée de la Société des Nations. Ce rapport connut un succès extraordinaire : en quelques mois trois éditions successives en anglais et deux en français furent épuisées ; aucun rapport de la Société des Nations ne s'est tant vendu. Des traductions parurent bientôt en espagnol, italien, allemand, portugais, finnois, hongrois, japonais, roumain et en bien d'autres langues.

D'ailleurs le reproche majeur que l'on vous fera sur le passage concernant l'Espéranto est que beaucoup trop de documents cités par vous, vous ont été fournis directement ou indirectement par nos adversaires ! Comment voulez-vous qu'ils correspondent à la réalité ? Il vous eut suffi de contrôler leur degré de véracité.... pour ne pas les citer !...

Par exemple, vous dites que l'Espéranto a « un nombre relativement faible de racines (environ 2.650) ». Le chiffre est exact, mais c'est celui des racines figurant dans le « Dictionnaire Universel... » en cinq langues publié... *en 1893 !* Apprenez donc que le nombre des racines sanctionnées par l'Académie de l'Espéranto est actuellement de 4 529, ce qui correspond à un vocabulaire d'environ 60.000 mots. Mais toute langue vivante — et l'Espéranto est devenue langue vivante bien avant que le rapport Nitobe ne le reconnaisse ! — se gausse des institutions officielles et le nombre des racines en usage est nettement plus élevé puisqu'un des dictionnaires les plus utilisés, rédigé entièrement en Espéranto contient près de huit mille racines, soit un vocabulaire de 120.000 mots. Enfin un calcul rapide nous montre que le grand Dictionnaire Esperanto-Français du Prof. Waringhien, de Paris, contient la traduction de 17.500 racines et de 420.000 mots. Notez encore que ce dictionnaire est loin d'être exhaustif et que si vous désirez connaître le vocabulaire de certaines spécialités et surtout le vocabulaire des sciences et des techniques, vous devrez vous reporter à l'un des 120 (cent vingt dictionnaires spécialisés... Un centre terminologique centralise les efforts de ceux qui préparent de nouveaux dictionnaires pour d'autres spécialités ; il existe même un centre spécial pour les disciplines médicales. Il existe donc une intense activité lexicographique et je n'ai rien dit des nombreux dictionnaires bilingues pour les diverses langues nationales... Evidemment nous devrions conseiller à Monsieur de Reynold de se reporter à un dictionnaire... postérieur à celui de 1893 ! Il y trouverait entre autres les mots « hospitalo », « radaro »... qui, paraît-il, n'existent pas en Espéranto...

Vous mettez en doute — toujours hélas sur la foi des mêmes documents tendancieux — la possibilité pour l'Espéranto d'exprimer les sentiments, mais puis-je vous demander, si vous avez essayé de contrôler cette assertion qui même a priori ne résiste pas à la réflexion ? Il vous eu suffit de vous familiariser avec la littérature espérantiste, déjà honorable ne vous déplaise, pour vous rendre compte du néant de l'objection de nos contempteurs. Je ne peux par ailleurs que vous conseiller la lecture d'un ouvrage théorique qui justement étudie la question : « Esprimo de sentoj en Espéranto ». C'est le résumé d'un cours que son auteur le professeur Edmond Privat, professeur de langue et de littérature anglaise, fit à l'Université de Genève en 1929-1930 dans la section de linguistique de la Faculté des Lettres.

De toute manière, il semble bien que vous auriez eu avantage à faire relire ce passage par une personne compétente : vous nous auriez ainsi épargné les erreurs les plus grossières. De plus, dans une édition ultérieure, vous auriez avantage à étoffer davantage ce chapitre : 9 pages sur 126 c'est vraiment peu pour parler d'une langue qui partie de rien a réussi ce tour de force de se répandre un peu partout dans le monde entier en 75 ans seulement ! Vous n'avez même pas signalé que l'U.N.E.S.C.O. avait en 1954 reconnu le fait Espéranto. Un sondage d'opinion en France où l'on avait demandé s'il semblait souhaitable d'adopter comme langue internationale « une langue du type de l'Espéranto » (et non pas une langue internationale quelconque : anglais, etc... comme vous avez l'air de dire dans votre ouvrage) révéla une réponse positive de plus de 60 pour cent des personnes consultées.

De votre chapitre sur l'Interlingua, projet linguistique que j'ai étudié et dont je pourrai parler, je ne dirai rien par principe, sinon que ce chapitre par la force des choses se révèle vous être utile, à vous, partisan du « français universel » pour masquer la force réelle de l'Espéranto. Car si vous ne craigniez pas l'Espéranto, vous le traiteriez avec beaucoup plus d'objectivité, magnanimement, et n'essayeriez pas de le renvoyer dos à dos avec l'Interlingua : essai qui ne manquera pas de paraître grotesque au lecteur averti, car il sait que sur cent personnes qui pratiquent une interlangue, il y a au moins 99 espérantistes : le 100e essaie de pratiquer l'un des multiples systèmes opposants.

Je voudrais me tromper : mais vous me prouverez mon erreur en changeant radicalement la rédaction de ce chapitre lors d'une deuxième édition. Il est évident qu'il entache votre ouvrage.

De toute manière, je vous suis reconnaissant pour le gros effort que vous avez entrepris : ce travail dépassait la possibilité d'un seul homme. Vous n'avez pas voulu faire du tort au mouvement espérantiste et ce n'est que par objectivité que vous avez voulu malgré tout ajouter un chapitre sur les langues construites, mais ce chapitre ne vous attirait nullement, convaincu que vous êtes que là n'est pas la solution. C'est en ce sens que nous vous saurons gré de votre travail, utile en soi. Je conseillerai vivement à nos amis espérantistes de lire votre ouvrage. Ce n'est évidemment pas chez vous qu'ils apprendront ce qu'est l'Espéranto. Mais grâce à vous ils s'initieront à la réalité d'une lutte qui pour ne pas être tellement apparente, n'en est pas moins réelle : la lutte des grandes langues de civilisation. Ils comprendront en outre, entre les lignes, qu'un nouveau venu, tout jeune encore, veut conquérir sa place au soleil : l'Espéranto qui fait figure de Goliath chez les géants.

André ALBAULT.

KONSILIA KUNSIDO

KONSILIA KUNSIDO de la 18-a de Marto 1962

S-ro D. CHAGNOUX, kiel eks-prezidanto, malfermas la kunsidon je la 9-a 25 en la Ceesto de S-roj A. Albault, J. Asqueri, R. Blanc, Ciliga, Goujet, J. Guillaume, R. Llech-Walter, Manceau, R. Motto, P. Petit, R. Rougetet, J.-A. Rousseau, kaj J. Thierry.

Post, diskutado kaj konsidere la necesan kontinuecon en la entreprenitaj aferoj kaj ankaŭ la venontan modifon de la statuto, la Konsilio interkonsentas starigi la estraron jene :

— Prezidanto : R. Llech-Walter.

— I-a vicprezidanto : A. Albault — 2-a vicprezidanto : P. Petit.

— Generala sekretario : J. Guillaume — helpsekretario : J. Manceau.

— Kasisto : J.-A. Rousseau.

Kaj S-ro D. Chagnoux deklaras sian rolon finita kaj cedas la prezidan lokon al Sro R. Llech-Walter.

Senkulpiĝis per letero S-roj H. Boudelon, F. Boyet, J. Chapellier kaj E. Motillon. Estas precizite, ke S-ro R. Blanc reprezentas S-ron P. Marly kaj la Federacion de Centra Montaro.

I. REFORMO DE STRUKTURO

S-ro G. Rougetet prezentas la laboron de la statuta komisiono, kaj sekvas diskuto pri principoj kaj kotizoj.

Estas interkonsentite, ke :

1 — la asocio estas unuiĝo de fakaj kaj lokaj asocioj ;
2 — la lokaj asocioj povas esti regionaj aŭ departementaj, aŭ eĉ urbaj (kiam ne ekzistas la koncerna regiona aŭ departementa) ;
3 — la konsilio konsistas nur el 18 membroj voĉdonrajtaj ; la ĝenerala jarkunveno el asociaj delegitoj ;
4 — tamen tiuj-ĉi delegitoj povas partopreni la konsiliajn kunsidojn kun konsultaj voĉoj same kiel la individuaj membroj en la ĝenerala jarkunveno ;
5 — estas du ĉefaj kategorioj de membroj : la « aktivaj » kaj la « aliĝintaj » (« actifs » kaj « adhérents ») — kio ebligas konservi malaltan kotizon por nuraj aprobantoj.

Ekestas interŝango de ideoj pri la revuo « Franca Esperantisto ». Estus ja bondezirinde distingi unu revuon kulturan disde de informaj bultenoj por bezonoj respektive administraj kaj propagandaj ; sed financaj konsideroj alkondukas al la solvo de unu sola publikigaĵo el tri partoj : inter tiuj ĉi unu redaktita nur franclingve estu kiel aparta presaĵo plieldonebla por informado al neesperantista medio.

Fine, la plimulto decidas proponi la projekton de la nova statuto dum la venonta kongreso en Baugé, kvankam S-ro J. Thierry rimarkigas, kelaŭ la limtempo la afero estas ankoraŭ iom nematura.

II. STUDADO DE PLANOJ KAJ ELEKTO DE KOMISIONOJ

1. — *Pri la informa fako* D-ro Albault prezentas planon, laŭ kiu estas eldoninda monata bulteno, kiu — nur franclingve redaktite — povos ludi la rolon de la iama « Essor » ; li jam interrilatis kun pluraj esperantistoj por starigi la kernon de eta redaktata komitato. Destinita al lernejanoj, aprobantoj kaj instancoj, la bulteno konsistu el informoj de la Internacia Gazetara Servo, el komunikoj pri kongresoj kaj renkontiĝoj, el artikoloj redaktitaj surbaze de dokumentoj de C.E.D., el recenzetoj pri libroj kaj gazetoj, el anoncoj pri atingoj kaj sukcesoj, ekspozicioj kaj kursoj de niaj lokaj societoj, eventuale el pagitaj reklamoj (?).

La plano ricevas unuaniman konsenton, sed la realiga kondiĉo restas financa : laŭ la ideoj jam interŝanĝitaj ĉi-teme en la matenfino oni interkonsentas, ke apartigebla parto de la revuo povus esti la ekira bazo, kaj laŭ ĉi tiu antaŭvido speciala komisiono estas komisiita plue studi la planon por eventuala efektiviĝo ekde Oktobro.

La komisiono konsistas el S-roj A. Albault, P. Petit, G. Rougetet, J.-A. Rousseau kaj J. Thierry.

2. — *Pri la komisiono « agado en lernejoj »* plue zorgos S-ro R. Blanc.

III. KULTURA SEMAJNO

La prezidanto R. Llech-Walter raportas pri la evoluo de ĉi tiu renkontiĝo : partoprenos ja 80 gestaĝanoj, kaj estas antaŭviditaj prelegoj de S-ro A. Rajski, kaj eble ekspozicio de la Popoluniversitatoj.

IV. KONGRESO EN BAUGE

Oni fiksas la tagordon de la ĝenerala kunveno.

Ĉi-rilate S-ro J. Thierry prezentas la rezolucion, kiun jam voĉdonis la Pariza Grupo kaj Federacio koncerne la gravan eraron de la t.n. « atistoj ». Estas interkonsentite, ke tiuĉi rezolucio estos prezentita sub la punkto « proponoj kaj sugestoj de federacioj, fakoj kaj grupoj ».

Sekvas interŝanĝo de ideoj pri starigo de baza laborprogramo :

a) sugestoj de S-ro J. Guillaume : ebleco de kunveno en Royaumont — organizo de la junulara fako — informado en la uzinaj gazetoj — paroladoj pri U.E.A. — informado pri Frostavallen.
b) sugestoj de S-ro P. Petit : 5-jara plano por transformiĝo de la regionaj federacioj en departementajn. kaj de la grupoj en « kulturajn centrojn de internaciaj rilatoj ».
c) sugesto de D-ro A. Albault : realigo de la U.E.A. — programo en nacia kadro.

V. EKSPERIMENTA RENKONTIĜO EN ROMO — (Julio 1962 pere de P.U.)

S-ro P. Petit resumas la agadon, kiun li entreprenis de 1957 en kaj per la Popoluniversitatoj, kaj li klarigas la celojn, kiujn li antaŭvidas.

VI. TRARIGARDO DE LA MALNETO DE « CONSEILS AUX GROUPES »

S-ro R. Llech-Walter prezentas broŝureton, kiun li verkis franclingve surbaze de la antaŭa samtema de S-ro P. Petit.

VII. DIVERSAJ DEMANDOJ

1 — *Pariza Foiro* — Ĉi-jare estis antaŭplanita de S-ino M.-L. Coulon renovigo de la prezentomaterialo ; financa subteno estas decidita por 600 NF.
2 — *UEA-Komitatanoj-A* — S-roj R. Llech-Walter, J. Guillaume kaj P. Petit estos la reprezentantoj.

3 — *Pri la magnetabendo-servo* oni serĉas respondeculon.
4 — En la kolekto « Que sais-je ? » aperis libro de Pierre Burney pri « Les Langues Internationales » ; krome estis adresita al la Centro letero de S-ro Jacobs (Unione pro Interlingua) — sekvas interŝanĝo de ideoj.
5 — En Privas okazos renkontiĝo da 29-an de Aprilo 1962 ; S-ro J. Asqueri estas komisiita reprezenti la Konsilion de U.E.F.

La Kunsido estas fermita je la 18-a15.

LA PROTOKOLINTO
J. THIERRY.

" VIVO DE LA GRUPOJ KAJ FEDERACIOJ "

FEDERACIO DE LA REGIONO RHONE-ALPES

Dimanĉon 1· la de Aprilo ĉirkaŭ la naŭa alvenis en Vienne samideanoj de la regiono R. A. por grupiĝi kun la vienanoj kiuj organizis la Federacian Kongreson.

Tiu kongreso okazis en la urba teatro kun la partopreno de 90 personoj.

Germanaj samideanoj Sinjoroj Breddermann Oskar de Esslingen ĝemeligita kun la urbo Vienne estis en Vienne kaj la vienanoj profitis la jaran kongreson por inviti ilin ĉeesti tiun festotagon.

Je la 9a 30 malfermo de la kongreso, de Sinjorino Uline nia Prezidantino, kiu salutas la kongresanojn.

Poste Fraŭlino Reynaud prezentas Sinjoron Bredderman Prezidanto de la grupo de Esslingen, kiu siaflanke alportas la saluton de la germanaj samideanoj. Lidiras sian ĝojon partopreni nian kongreson.

La sekretario faras tre mallongan raporton kaj legas la financan raporton farita de nia kasistino Fino Billemaz.

Fi-no Perra sekretarino de la grupo de Lyon parolas pri ĝenerala agado. Tiam ni ekscias ke almenaŭ kvar personoj partoprenos la kongreson de Tokio.

FEDERACIO DE CENTRA MONTARO

La Federacia Kongreso, kiu estis ĉi-jare organizita de la grupo Thiers-Esperanto okazis la lastan 29-an de Aprilo en Thiers (P.-de-D.) kaj estis granda sukceso.

Preskaŭ 250 gesamideanoj ĉeestis tiun kongreson kies honoran prezidantecon bonvolis akcepti. S-ro G. Migeon Subprefekto, S-ro F. Sauzedde, Urbestro de Thiers kaj aktiva membro de la grupo, S-ro Brossat, Lerneja Inspektoro, S-ro Lutaud. Direktoro de la Ŝtata Teknika Liceo, kaj S-ino Gimel, Direktorino de la Teknika Porjunulina Kolegio.

Kun la aŭtoritatoj, sidis ĉe la podio, S-ro Chagnoux. Prezidanto de la Centra Montaro, S-ron Gaston Vidal. Sekretario, kaj reprezentantoj de la diversaj grupoj. S-roj Dessapt kaj Mayet (Thiers), S-roj Pruvost kaj Courtinat (Vichy), S-ro Blanc (Sancoins), S-ro Baudat (Moulins), S-ro Renon (Commentry), S-ro Tournecuillert (Nevers). S-ro Gitton (Vierzon), S-ino Chaumereuil (Cosne), S-ro Bracquemond (Clermont-Ferrand), k.t.p.

Post malfermiĝa parolado de S-ro Dessapt. Sekretario de Thiers-Esperanto, ĉiuj debatoj okazis en Esperanto.

S-ro Vidal, Sekretario de Centra Montaro, prezentis la moralan kaj financan raportojn, kiuj estis unuanime aprobitaj.

Poste, la diversaj delegitoj resumis la diversajn aktivaĵojn de siaj grupoj dum la pasinta jaro.

Gejunuloj, esperante salutis la kongresistojn je la nomo de iliaj diversaj klasoj = tri klasoj de la Instruista Seminario en Bourges, kies lernantinoj grupe ĉeestas Esperanto-kursojn, geinstruista Seminario en Nevers, Porknabina Mezlernejo en Sancoins, kie S-ro Blanc gvidas du plensukcesajn kursojn, Mezlernejo en Cosne-sur-Loire, kie S-ino Chaumereuil gvidas 8 kursojn kun 210 lernantinoj.

Varmaj aplaŭdoj sekvis la saluton de tiuj junaj kaj fervoraj esperantistoj.

S-ro Blanc, el Sancoins, Prezidanto de la Lerneja Komisiono kaj Vic-prezidanto de U.E.F., prezentis ege interesan raporton pri la instruado de Esperanto en la francaj lernejoj kaj speciale sur la teritorio de Centra Montaro. Krom la ĉi supre menciitaj, 15 kursoj, ekzistas kursoj en la knaba kaj knabina Liceoj en Clermont-Ferrand (gvidas S-ro Bracquemond), kurso en Vichy (gvidas S-ro Pruvost), kurso en la Teknika Ŝtata Liceo en Thiers (gvidas S-ro Desapt), kaj alia en la Teknika Porjunulina Kolegio en Thiers.

Entute, preskaŭ 500 gelernantoj lernas la internacian lingvon en nia regiono.

La tri plej lertaj el tiuj lernantoj gajnis sian vojaĝon al Romo kie ili renkontos eksterlandajn kamaradojn.

La tuta kongreso danke aplaŭdis la brilan kaj precizan raporton de S-ro Blanc kies grandaj laboro kaj fervoro estas vera ekzemplo por ĉiuj esperantistoj.

Post reelekto de la Estraro, oni elektis Nevers kiel loko de la venontjara kongreso.

Delegacio alportis florgarbon Straton Zamenhof kaj ĉiuj kongresistoj retrovis sin en Courty, apud Thiers por la komuna tagmanĝo.

Antaŭ ĝi, ĉiuj partoprenis honoran vinon donacitan de Thiers Urbestraro, dum kiu, S-ro F. Sauzedde, Urbestro, kaj S-ro G. Migeon, Subprefekto diris kiom ili ĝojis akcepti la Federacian kongreson kaj akcentis la pli kaj pli grandan neceson de internacia lingvo.

S-roj Chagnoux kaj Blanc respondis al ili, resumante la viglan laboron plenumatan en nia Federacio por la enkonduko de Esperanto en la lernejojn.

FEDERACIO DE LA PARIZA REGIONO

PARIS. — Dum la lastaj ferioj, Sro Petit travivis vojaĝon en kelkaj el tiuj foraj orient-eŭropaj landoj kiuj ĉiam altiras okcidentajn turistojn. Ne surŝipe, ne vagonare aŭ aŭtobuse kiel nia amiko, sed bone lokitaj en agrabla kunvenejo ni rigardis mirindajn bildojn el Turkujo, Rumanujo, Grekujo, Soviet-Unio, Jugoslavio, Albanujo kaj Italujo. Vere belaj lumbildoj, precipe el Grekujo kaj Italujo, kies trezoroj ĉiam ĉarmas la artamatoroj.

Turistaj scigoj, sociaj informoj kaj pitoreskaj notoj akompanis tiunprezentadon kiu multe interesis la 35 ĉeestantojn. Tiu bona vespero, se necese, montris al novebakitaj lernantoj la taŭgecon de nia lingvo eĉ en turistaj aferoj.

Alia ĝuo estis por ni la konferenco de Sro Chicot pri la ŝipo « France ». Konferenco tre interesa, bone dokumentita el ĉiuj vidpunktoj kiu lernigis al ni ankoraŭ iom pli pri tiu mirinda pasaĝer-ŝipo. Sekvis poste du filmoj, unu prila konstruado de « France », la alia pri la unua vojaĝo trans la norda Atlantiko kaj la triumfa alveno en New-York. Bedaŭrinde tiuj filmoj estis tro mallongaj je nia opinio.

NORDA FEDERACIO

LILLE. — Sukcesa esperantista tago okazis en la kadro de la internacia komerca foiro kun ĉeesto de ĉ. 60 delegitoj kaj 3 nederlandaj gastoj. Post aprobo de la raportoj, la partoprenintoj diskutis pri la unua markola kongreso en Bulonjo-ĉe-maro kaj la nacia asocio. Post la propono de Sro G. Odent, federacia prezidanto, la reprezentantoj de la kluboj plene aprobis la lingvan alvokon de R. Schwartz (F.E. nro 207).

Gajnis la duan tradukan konkurson : Ligot, L. Bourgois, G. Preux kaj J. Dietrich.

Venonta konkurso : viaj sugestoj pri la libro « Les Langues Internationales » (kolekto Que Sais-Je ?, nro 968, prezo 2,50 NF.). (Organizanto : L. Giloteaux, 7, rue Saint-Saëns, Wattrelos, Nord).

ROUBAIX-TOURCOING. — Kunlabore kun la klubo de Lille kaj la NordFranca federacio, la loka rondo invitis japanan, nederlandajn kaj germanajn korespondantojn. Krome, esperantistoj proponis sian helpon al la urba komitato por internaciaj interŝanĝoj.

HENIN-LIETARD. — Sekve al la vizito de Sro Taro Niŝiumi en Hénin-Liétard, Wattrelos kaj Bourbourg, la japana televido prezentos dokumentojn pri Francujo en sia rubriko « ŝat-okupoj ».

FEDERACIA LABORO

Ni gratulas niajn agemajn samideanojn, kiuj havas la taskon kolekti la kotizojn. Dum tiu ĉi jaro, la kotizoj alvenis pli rapide, kaj ni deziras speciale danki unu federacion : Provenca - speciale S-ron Bourdelon, kiu sendis al ni

— en 1961 : 94 kotizojn ;
— en 1962 : 135 kotizojn.

Ni esperas ke aliaj kasistoj sukcesos atingi similan rikordon.

J. ROUSSEAU,
Ĝenerala Kasisto.

HONORIGOJ

Sino M. Sautreuil jus ricevis la arsĝenta medalon de « Artoj, Sciencoj kaj Beletristiko ». Plej sincerajn gratulojn.

Nia agema samideano, S-ro Jean Pelletier el St-Jean-de-Luz ĵus ricevis ordenon kiel oficiro de honorlegio.

Estas domaĝe, ke li ne ricevis tion por sia agado por nia lingvo. Ni sincere gratulas lin.

NEKROLOGO

La 30-4-62 mortis en Tassin (Rhône) nia samideano Marius Buchet, Administranto de la Firmo Gerblé kaj delegito de U.E.A. en Tassin.

Ni prezentas nian kondolencon al lia familio kaj al niaj sam. anoj el Lyon.

NASKIĜO

Pascale-Jasmena, denaska esperantistino, filino de la internacia Franca-Jugoslava paro J. Dettwiller (Rajski) anoncas naskiĝon de fratineto Claire-Stela :

GRAVA ESPERANTO-EKSPOZICIO EN ĈINIO

Por veki pli grandan intereson pri Esperanto kaj akiri pli vastan aplikadon de nia lingvo en Ĉinio, la Ĉina Esperanto-Ligo aranĝos imponan E-ekspozicion en decembro de la kuranta jaro. Ĉiujn materialojn por la ekspozicio oni sendu antaŭ la fino de septembro al la redakcio de El Popola Ĉinio (P. O. Kesto 77, Pekino, Ĉinio), kaj notu sur la koverto « Por Ekspozicio ». Rekompence la sendintoj ricevos belan memorajon de la ekspozicio.

RECENZOJ

« Voĉoj de Paco », eldonita de « Voĉo de Virino» Esperanta fako, Box 344 Oakville, Ontario, Kanado.

***

« Voĉo de Virinoj », nova internacia movado por la mondpaco, pli konata sub la nagla nomo ! Voice of Women, (VOW) » eldonis tiun broŝureton por diskonigi la programon de tiu virina organizo, kreita en Kanado por plifirmigi la pacon sur la tuta tero kaj mildigi la minaceplenajn streĉojn en la mondo.

Estas ne dube ke la virinoj povas kompletigi utile ĉiujn similajn klopodojn faratajn nuntempe de aliaj organizoj kaj povas krei klimaton de interkompreno kaj fido kiu ebligos al mondpotenculoj solvi siajn disputojn sen milito aŭ sen minacmilito. Sed tre interese estas por ni ke tiu movado elektis la esperantan lingvon (krom la anglan) por korespondadi kun fremdulinanoj.

Ĉu tiu enkonduko de nia lingvo en pli kaj pli multajn internaciajn organizojn ne estas la pruvo de ĝia utileco kaj de ĝia vivipovo ?

Tial niaj francoj esperentistinoj kiuj deziras fariĝi pacdefenduli noj aŭ tute simple informiĝi pri tiu movado skribu al ĉi supre adreso. Ili ricevos senpage tiun broŝuron.

——o——

« Nova Civito ». Dumonata esperanta revuo. Jara abono : por la francoj (9,8 NF.) sin turni al Marie Boraso, 4, rue Ordener, Paris (18e). C.C.P. Paris 172 58-80.

***

« Nova Civito », grandformata revuo, tre bone ilustrita de multaj fotoj, ĵus naskiĝis en Romo. Ĝi celas, ne propagandi esperanton, sed uzante nian lingvon propagandi inter la tutmonda kristanaro por ke disvatiĝu la amo inter la homoj kaj plifirmiĝu la paco. Ĝi deziras ankaŭ kontribui al la unueco de ĉiuj kristanoj laŭ la ĵusaj admonoj de la nuna pontifiko.

La apero de tiu revuo koincidas kun la venonta internacia kongreso de katolikoj esperantistoj kui okazos en Romo tiun jaron.

——o——

« Infanoj ne konas limojn » de Sam Waagenaar. Eldonita de la Girmao Bruna, Utrecht, Nederland, Broŝurita. Prezo 4,20 NF.

***

Tiu libro estas ĉefe fotolibro ĉar ĝi enhavas pli ol cent fotojn kaj nur kelkajn paĝojn de teksto.

La fotoj estas admirindaj, ili prezentas infanojn el ĉiuj rasoj kaj el multaj nacioj. Oni vidas ke la ĉarmo de la homidoj estas ĉie la sama, kia ajn estas la koloro de la haŭto aŭ la formo de la okulo. Infanrideto estas tiel plaĉa en Damman ĉe la Persa Golfo kiel en Spitzberg, kaj la beleco troviĝas tiel same en Athenes kiel en Honolulu aŭ en Hong-Kong.

La teksto estas skribita de Sam Waagenaar, Georges Simenon, Heinrich Bole kaj Ito' Saburo.

Tiu libro en la internacia lingvo estas eksperimento por la ne esperantista eldonajo « Bruna » tial ni esperas ke la mendoj estos multaj.

Kultura Semajno en Grésillon

Ni ĵus tra vivis en Francujo vojaĝojn, tra la mondo, en Esperantujo vojaĝojn tra edukado kaj poezio. La vojaĝoj estis tre agrablaj pro la lerteco de la prelegantoj, la altnivelaj prelegoj, pro la kunvojaĝantoj — ĉiuj junaj — ĉu de vera juneco, ĉu de la koro ! La sola malagrablaĵo konsistis el la tro ofta malapero de la suno ! Kiel diris nia gaja prezidanto « ni kaŝludis senĉese kun ĝi : kiam ni eniris en la kastelon, ĝi aperis, kiam ni eliris, ĝi malaperis ! ». Tamen ĝi neniam ĝenis nin : Esperanto varmigas pli ol ĝi !

Dum la unua vojaĝo, la plej intima, nin gvidis sinjoro Watier per sia agrabla prelego « La kastelo Grésillon, kulturdomo de la francaj esperantistoj ». Kvankam la kastelo estas jam konata ne nur de la Francoj, sen ankaŭ en la mondo, la prelego estis oportuna, tre interesa, precipe por multaj gejunuloj.

Sinjoro Gouget en sia prelego « Kampado kaj turismo eksterlande dank'al Esperanto » vojaĝigis nin per tuta nova furora maniero. Li montris detale la progresojn en tiu kampo. Li konigis la Interrilatan Centron Internacian de la Esperantistoj Kampadistoj (ICIEK), kiun li ne nur prezidas sed ankaŭ animas. Li elmontris, ke Esperanto povus vere rapide progresi en tiuj medioj, se la esperantistaj instancojn bonvolus klopodi en tiu direkto.

Apud la kastelo kviete kuŝas Baugĝ. La vizito de tiu urbo trudiĝas. En Baugé, krom la kastelo renovigita de la nuntempa urba konsilantaro, du kuriozaĵoj interesis nin. Bone konservita deksepjarcenta apoteko entenas multajn epokajn potojn kun samtempaj piloloj, pomadoj, ungventoj. Jaluze kaŝita ripozas peco de la Vera Kruco, riĉe ornamita. Reĝo Renato multe ŝatis ĝin kaj, kiam li edziĝis al Izabelo de Loreno, la kruco de Baugé kun du transaj baroj fariĝis la kruco de Loreno.

Sinjoro Frangeul, el la grupo de Angers, agrable promenigis nin ĉiam sidantajn en nia kastelo, tra « Maine-et-Loire » kaj Anĵu' per « Ekonomio de Anĵu' ». Ni konstatis, ke ţiu regiono antaŭ nelonge esence agrokultura komencas industriiĝi. La Prezidantino de la grupo de Angers, organizinta la 54an kongreson en Grésillon, Sinjorino Cheverry, lerte kaj klare rakontis al ni « El la historio de Anĵu' », kun riĉa kolekto da diapozitivoj.

Dank'al nia sindonema Prezidanto ni iris al lia naskiĝregiono. Li parolis longe kaj detale, prezentis belajn lumbildojn pri « Turisma aspekto de Rusiljono », tiu regiono elektata de la dioj. Poste li kondukis nin al Andoro per « Turismaj aspektoj de Andoro » : kurioza lando, kuriozaj kutimoj, nescio de la impostoj, kompleksa politika organizado, lando de antaŭaj (kaj probable nuntempaj) kontrabandistoj ; de turismo, de belaj panoramoj.

Daŭrigante la belan vojaĝon Sinjoro Ciliga donis siajn « Impresojn pri Hispanujo », detalan kaj fluan rilaton de la nuntempa vivo en tiu alia parto de Katalunio, kun Barcelono kiel ĉefurbo. Kun li ni iris eĉ ĝis Madrido.

Feliĉe pluraj alilandanoj venis en nian rondon : Fraŭlino Lydia Ovington el Newcastle, Sinjoro Mabeesone el Amsterdamo, la filo de la famkonata esperantisto. « Lukton de la Nerderlandanoj kontraŭ la maro » klare li komprenigis per helpo de belaj lumbildoj. Ni konstatis la kuraĝon kaj bravecon de tiu popolo.

Sinjoro Rajski el Varsovio, estrarano de U.E.A., prezentis siavice « Nuntempan problemon de la esperanta movado ». Filmo sekvis. Ni memoris per ĝi la belajn horojn tra vivitajn en Varsovio kaj Bjalistok, okaze de la 44a Universala Kongreso de 1959a Zamenhof mem aperas, filmite de la firmo Gaumont, emociiga sceno.

Venis Sinjoro Petit, prezidanto de la Popoluniversitatoj. Li organizis ekspozicion en la urbodomo en Baugé. Li raportis per filmo kaj sonbendo sian « Krozadon sur Nigra Maro ». La bildoj, bone elektitaj, donis detalojn pri la diversaj kuriozaĵoj de la trairitaj landoj, de Parizo ĝis Nigra Maro kaj reveno.

Kiel deserto, en la lasta kunveno, Sinjoro Jean Guillaume el Parizo rakontis siajn impresojn pri sia lasta vojaĝo ĝis « Aŭstralio ». Li parolis antaŭ la prezento de bela filmo esperante parolanta pri tiu kontinento. Laŭ la klarigoj de la preleganto ni havis pri Aŭstralio neatenditan impreson.

Jen do bela vojaĝo interne de nia kastelo. Sed ofte ni gapvadis en aliaj sferoj. Sinjoro Lentaigne el Balaruc-les-Bains sendis sian serion da diapozitivoj por propagandi nian lingvon. Ni konsilas aĉeti ilin. Ili permesas belajn prelegojn.

Pacience, zorgeme, Sinjoro Rousseau, starigis belan ekspozicion, okaze de sia prelego « Esperanto kaj poŝto ». Ni admiris la diversajn eldonojn de multaj landoj. Probable, en Francujo, neniam iu parolis al niaj diversaj registaroj de 1900 ĝis nun, ĉar neniu el ili pensis eldoni belan poŝtmarkon dum kongreso aŭ por memorigi gravan datrevenon de Esperanto !

En sia « Vivnivelo de la familia vivo » sinjoro Rougetet klarigis ke malgraŭ gravaj progresoj de dudekjaroj restas ankoraŭ multe por fari en tiu kampo.

Malgraŭ la streĉa laboro por la organizo de la semajno, de la materiala vivo en la kastelo, Sinjoro Babin traktis pri nuntempa temo « Edukado kaj toleremo ».

Veninte el Parizo, en du interligitaj prelegoj Sinjoro Jean Thierry elegante prezentis malgraŭ la malfacileco de la temoj : « Pri silaboj kaj piedoj » kaj « ĉu tradukebla la kanzono ? ».

Ĉar Esperanto eniĝas en ĉiujn mediojn, Doktoro Albault, kiun ni ne bezonas prezenti, vojaĝigis nin tra la tuta historio de la okulmedicino ». Pedagogo, scientisto, klerulo, simpla, humura, klara, li entuziasmigis la tutan aŭdantaron.

Kompreneble, pri tia semajno, kultura kaj internacia, se oni aldonas al Fraŭlino Ovington, sinjoroj Mabeesone kaj Rajski, la alvenon de Sinjoro Taro Niŝiumi el Tokio, la regiona gazeto multe priskribis. La radio elsendis plurfoje. Radio-Rennes eĉ intervjuis kelkajn partoprenantojn.

Tio sufiĉus, por ke ĉiu estu kontenta kaj retiriĝu kun la deziro rekomenci. Tamen du aliaj gravaj kunvenoj okazis dum la Paska ferio : la kuniĝo de gejunuloj, la 54a nacia kongreso.

Ni devas klarigi la ĉeeston de tiuj gejunuloj. La popoluniversitatoj sub la instigo de Sinjoro Petit organizos la « Forumon en Romo » de la 15a ĝis la 21a de Julio. Dum unu semajno, 10 gejunuloj, komencantoj en Esperanto, el 20 diversaj landoj, kunvenos. Neesperantistoj kontrolos ilian komprenpovon. Tiu ĉi eksperimento havos eble tre gravajn konsekvencojn. Por elekti la kvin Francojn, 24 geseminarioj aŭ studentoj estis kunvokitaj dank'al la helpo de Sro Herzog ŝtata sekretario pri Sporto kaj Junularo. Ili profitis senpagajn vojaĝon, restadon, partoprenon en la kongreso kaj ekskurson. Post unu semajno da praktiko, ĉu dank'al la klopodoj de Sinjoro Llech-Walter, kiu senlace ilin laborigis. kaj de la eksterlandanoj, kiuj ofte konversaciis kun ili, ĉu per la ĉeesto en ĉiuj kunvenoj, ili provis seriozan konkurson, kies rezultoj montris la rapidecon de la progreso, kaj la certon, ke ne estos fiasko en Romo.

Post unu semajno plenplena de la plej diversaj, tre interesaj prelegoj, komenciĝis la 54a nacia kongreso de Esperanto, okazanta unuafoje en Grésillon. Post simbola vizito de la jam tre konata kastelo, post diversaj laborkunvenoj, ĉiuj ĝuis la plezuron de la balo, kun gajiganta orkestro de la regiono. Malfrue en la nokto, oni dancis.

Dimanĉon matene, post la du diservoj, la urba konsilantaro akceptis nin oficiale en la kastelo de Baugé kun la ĉeesto de la regiona deputito. La dolĉa vino de Layon varmigis la korojn. La kongresanaro revenis en Grésillon por nova agrabla kunigo : la laŭdinda bankedo.

Post longa ĝenerala laborkunsido la kongreso finiĝis en la urba teatro per distra vespero. Anĵua folklora trupo Marc Leclerc, prezentis la plej ĉipajn kantojn kaj dancojn, kun la kostumoj de « Val de Loire ».

Nun la kongreso estas finita : lunde, la 23an de aprilo, la ĝojaj gekongresanoj ekskursis kun akcepto de la urba konsilantaro de Beaulieu, vizito de vinkelo, gustumado de blanka vino, reveno tra « Anĵua kornico », vizito de kastelo en Angers kun ĝiaj mirindaj tapetoj de Apokalipso.

Tiu kongreso, ţiuj renkontoj estis vere sukcesaj, kaj, antaŭ ol disiĝi multajn dankojn ni ŝuldas : al la estraro de U.E.F., al familioj Babin kaj Micard por ilia sindonema zorgo, al la konsilantaroj de Baugé kaj Beaulieu-sur-Layon, kiuj tre bone akceptis nin. Fine, ni sendas niajn komplimentojn al Sinjorino Cheverry kaj Sinjoro Frangeul, kiuj lerte plenumis la tutan organizon de la plensukcesa kongreso.

Dankon al ĉiuj kaj rendevuon venontjare en Perpignan.

GARRIGUE.

INAUGURO DE « RUE DE L'ESPERANTO » EN PRIVAS

La 29an de Aprilo okazis en Privas la inaŭguro de la « Rue de l'Esperanto ». Antaŭ la tranĉeto de la rubando parolis Sro Asqueri, kiel oficiala delegito de U.E.F., Sro Ducret, reprezentanto de la Prefekto, Sro Chaix, vic-urbestro. Poste okazis en la urbdomo honorvino kaj tie Sro Levin faris longan kaj belan paroladon pri Dro Zamenhof kaj la lingvo Esperanto.

Je la fino, Sro Chaix memoris ke, iam, dum juneco, li tenis en manoj Esperanto-libron kaj petis konsilon pri aĉetado de metodo.

Komuna tagmaĝo okazis poste.

Koran dankon al Gesroj Bascou kaj Sro Joyer, iniciatintoj de tiu ceremonio.

RADIO

Radio Varsovio disaŭdigas ĉiutage de la horo 16,30 ĝis la 17,00 horo laŭ la mezeŭropa tempo duonhoran programon en Esperanto sur jenaj ondoj :

25,28 m (11865 kc/s)
25,42 m (11800 kc/s)
31,01 m (9675 kc/s)
31,45 m (9540 kc/s)
31,50 m (9525 kc/s)
41,18 m (7285 kc/s)
42,11 (7125 kc/s)

kaj sur la meza 249 m (1205 kc/s). Aŭskultu niajn konstantajn elsendojn.

PACO SUR LA TERO

kaj PARADIZA VIVO por la homoj estas atingeblaj realaĵoj, se nur la homoj volas la Pacon kaj Paradizon / — Ĉu interesas al vi scii kiel ? Do, sendu vian nomon, adreson kaj 2 : svedajn kronojn aŭ egalvaloron por la kostoj, kaj vi ricevos pluajn sciigojn. Adr. : Gunner Rugland, ĉe Honnell, Hornsgatan 89 II, Stockholm Sv., Svedujo. — Ĉi tiu mesaĝo nun estas sendata al homoj en la tuta mondo pere de Esperanto !

Okaze de la UK en Kopenhago vi povas senkoste ricevi la novan faldbroŝuron en Esp. pri la najbara, sveda urbo Malmo. Skribu en Esp. al Malmo Turisttrafikforening, Malmo, Svedujo, kaj petu la Esperanto-eldonon.

La Turisttrafika Asocio de Hoor presigis belan, farbkoloran prospekton pri Hoor kaj Frostavallen en Esperanto.

Bv. mendi ĉe Hoorbygdens Turisttrafikforening, fako 101, Hoor, Svedujo. (Unu respondkupono por sendkostoj).

15-a KONGRESO DE KRISTANA ESPERANTISTA LIGO INTERNACIA EN 1962

La ĉi jara internacia kongreso de K.E.L.I. okazos en Strandbaden, Svedujo, de la 28-a de julio ĝis la 4-a de aŭgusto.

La ĉeftemo estos : « Al kiu apartenas la Estonteco ? ».

Informojn donos al vi : F-ino Tini Putto, Bennekomseweg 20, Ede (Gld.), Nederlando.

SE VI PARTOPRENIS LA NACIAN KONGRESON KAJ EKSKURSIS AL BEAULIEU-SUR-LAYON...

... povas esti ke nun, vi deziras aĉeti vinon de tiu benita loko !

Se jes, skribu rekte por informoj al la tiea urbestro, S-ro Ribière, aldonante ke vi partoprenis la esperantistan karavanon.

Cetere, li estos ankaŭ ege kontenta se vi nur skribas al li por danki pro la akceptado !

Gesamideanoj en Drôme deziras lui, prefere al Esperantistoj, meblitan loĝejon kun florĝardeno (krom monato Aŭgusto).

Skribu al U.E.F., 34, rue de Chabrol, Paris 10e.

DANKON !

Subtenantaj Membroj. — D-ro Maillard Jean, S-roj Belhoste, S-ino Guillaume Georgette, S-ino Renard, S-ino Pingris, F-ino Valette, S-ro Skole, S-ro Hug.

Donacoj. — S-ro Boulogne, 2,30 ; S-ro Arrieu, 4,50 ; Anonimulo, 1 ; S-ino Dumay, 2 ; S-ro Philippe, 2,30 ; S-ro Salasc, 2 ; S-ro Blanc Roger, 30.

Fonduso Bastien. — S-ino Racine, 5 NF.

Dumviva Membro. — S-ro Coupeau.

KARAJ SAMIDEANOJ

Mi deziras korespondi kun francoj kaj poste inviti ilin kial gastoj en mia domo por ellerni per Esperanto francan lingvon. Senpagan dormadon kaj helpon ĉiospecan.

Adreso : Peter Popnikolov poŝtkesto 643, Sofio, Bulgario.

SERVICE DE LIBRAIRIE (Extraits)

ETUDE ET ENSEIGNEMENT

L'Espéranto, cet inconnu (Ribot)	1,25
Valeur pédagogique de l'Espéranto	0,60
Programme des examens	0,45
ABC à l'usage de ceux qui aiment les lettres (Waringhien)	1,50
Espéranto-Manuel (Chavet-Warnier) avec corrigés	5,00
Manuel d'Etude (Couteaux) avec corrigés	4,50
Manuel d'Initiation (Thaillet)	1,50
Ni parolu en Esperanto (Ribot) avec corrigés	4,70
L'Espéranto en douze leçons (Pierre Delaire)	13,00
Ludoviko en Nederlando (P. Delaire)	11,00
Espéranto fil d'Ariane (P. Delaire)	12,50
Plena Gramatiko (vol. I)	12,00
Privilegia Vojo al Lingvoscio (Setälä)	6,00
Universala Legolibro (Fricke)	2,00
Dialekto, dialektiko (Dalmaù)	3,50
Lingvo kaj Vivo (Waringhien), bindita	20,00
Manuel de Perfectionnement (Couteaux)	3,00

DICTIONNAIRES, LEXIQUES ET VOCABULAIRES

Dictionnaire Français-Espéranto (Léger & Albault)	20,50
Grand Dictionnaire Espéranto-Français (Waringhien).	30,00
Lexique Espéranto-Français (Léger)	5,40
Naùlingva Etimologia Leksikono (Bastien)	10,00
Plena Vortaro de Esperanto	15,00
Scienca kaj teknika terminaro	20,00
Vocabulaire de poche (Bastien)	2,40

HISTOIRE DU MOUVEMENT

Le Docteur Espéranto (M. Ziolkowska) broché	6,50
relié	13,50
La Esperanto-Movado (Stöp-Bowitz & Isbrucker)	3,00
La Internacia Lingvo (Lapenna), bindita	8,50
Leteroj de L.L. Zamenhof (Waringhien) I & II binditaj, kune	20,00
Originala Verkaro de Zamenhof, bindita	18,00
Vivo de Zamenhof (Privat)	4,50
Historio de la Lingvo Esperanto (Privat)	8,50

LITERATURO

Les Héros Existentialistes dans l'œuvre de J.-P. Sartre (Colette Llech-Walter) texte bilingue	2,00
Angla Antologio (Auld & Rossetti)	14,00
La Aventuroj de Marteno Drake (G. Norway), bindita	4,50
La Aventuroj de S-ro Longkrurulo (Uitterdijk)	2,00
Barbro kaj Eriko (Schneider & Carlsson)	1,00
Brulanta Sekreto (Stefan Zweig)	3,30
Colomba (Mérimée)	1,70
Topaze (M. Pagnol)	10,00
Reĝo Edipo. Antigona (Sofoklo)	10,00
Fabiola (Kardinalo Wiseman) 7,50 ; bindita	12,00
La Forto de l'Vero (Adi)	3,50
La Goja Podio (R. Schwartz)	4,50
La Hundo Kruso (Ballantyne)	2,50
Infanoj en Torento (St. Engholm) I & II kune	5,60
Invito al Ĉielo (J.D. Sayers) broŝurita	4,50
Karlo (Privat)	1,20
La Karnavalo kaj la Somnambulino (Immermann)	3,30
Malsata ŝtono (R. Tagore), bindita	15,00
Akbar (Brouwer)	5,50
Kiso de la Reĝino (Naĵivin)	3,30
Kredu min Sinjorino ! (Rossetti), bindita	8,50
Miru, Pensu, Ridu (Bennemann), bindita	9,00
La Normandaj Rakontoj (Maupassant), bindita	17,00
Novaj Esperanto-Historietoj (div. aùtoroj)	3,50
Princino de Marso (Burroughs)	1,70
Sep Vangofrapoj (Aszlanyi)	3,30
Taglibro de Anne Franck, bindita	11,50
La Tempo-Maŝino (H.G. Wells)	1,70
La Virineto en Bluo (Mason Stuttard)	3,30
Eroj (M. Boulton)	12,50
Esperanta Antologio. Poemoj, bindita 21,50, broŝ.	18,50
Fabloj de La Fontaine	2,00
La Floroj de l'Malbono (Beaudelaire)	13,50
Georgo Dandin (Molière)	3,00
Jozefo (Applebaum)	5,60
Kontralte (M. Boulton)	10,00
La Mokindaj Preciozulinoj (Molière)	1,20
Peer Gynt (Ibsen), bindita	11,20
La Revizoro (Gogol)	4,50
Sonĝe sub Pomarbo (Baghy)	10,00
La Stranga Butiko (Schwartz)	3,00
Dana Antologio, bindita	16,50
Quo Vadis (trad. Lydia Zamenhof)	14,00
Koloroj (J. Baghy)	4,50

FILOZOFIO & RELIGIO

Maksimoj de La Rochefoucauld, franca kaj Esperanto kune (Waringhien)	2,00
La Nova Testamento, bindita	3,00
Sankta Biblio, bindita	10,00
La Vivo de Nia Sinjoro Jesuo (Dickens), bindita	5,00

GEOGRAFIO — VOJAĜADO

Nepalo malfermas la pordon (T. Sekelj)	15,00
Aùstralio — Lando kaj Popolo	3,50
Ekspedicio Kon-Tiki (Heyerdahl), bindita	18,50
Kanako el Kananam (K.-G. Linton)	11,00
Tempesto super Akonkagvo (T. Sekelj)	11,00
Pariza Gvidlibro Ilustrita	3,00
De Parizo al Lazura Marbordo (Rétot)	1,60

ARTO, SCIENCO & TEKNIKO

Retoriko (Lapenna), bindita	16,50
Atakoj kontraù Ĝardenplantoj (Neergaard)	15,50
La Vivo de la Plantoj (Neegaard)	11,50
Sekretoj de la Marestajoj	7,50

GRAMOFONDISKOJ

Disque de prononciation	4,00
Parolado de Lapenna	8,50
Melodioj (La Espero, Ĉeriz'Tempo, Fontano klara)	12,00
Diversaj Melodioj (kvarvoĉe) I, II, III, ĉiu	10,00
Livres illustrés pour les jeunes (Série de 10)	10,00

Frais d'expédition et de poste :

20 % jusqu'à 10 NF ; 15 % jusqu'à 20 NF ; et 10 % au-dessus.

Toutes les commandes sont à adresser, avec les fonds, à : Union Espérantiste Française, 34, rue de Chabrol, Paris X[e]. C.C.P. 855-35 Paris.

Sablé-sur-Sarthe. — Imprimerie COÇONNIER

Le Gérant : J. GUILLAUME.